

МОЗ України
НУОЗ України імені П. Л. Шупика

ІНСТРУКЦІЯ
з охорони праці при експлуатації
автоклава під тиском

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. ректора

Олександр ТОЛСТАНОВ

01.11.2022 № 16

01.11.2022

м. Київ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. В Інструкції з охорони праці при експлуатації автоклава під тиском в НУОЗ України імені П. Л. Шупика (далі – Інструкція) викладені вимоги з охорони праці під час роботи з автоклавом.

1.2. По даній Інструкції лаборанти інструктуються перед початком роботи (первинний інструктаж), а потім через кожні 3 міс. (повторний інструктаж). Результати інструктажу заносяться в «Журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці», в журналі після проходження інструктажу повинні бути підписи того хто інструктує та інструктованого, а також відмітка у стовпчику 12 про допуск до роботи.

1.3. Власник повинен застрахувати лаборантів від нещасних випадків та професійних захворювань. В разі пошкодження здоров'я лаборанти мають право на відшкодування заподіяної їм шкоди.

1.4. До роботи з автоклавом допускаються особи, що досягли 18 років і пройшли медичний огляд, вступний інструктаж, інструктаж і навчання на робочому місці, перевірку знань з охорони праці та інструктаж з безпечного обслуговування автоклаву.

1.5. Працівники, які працюють з автоклавами зобов'язані:

1.5.1. Знати і дотримуватись правил з охорони праці при дослідних роботах в обсязі виконуваних обов'язків .

1.5.2. Знати порядок перевірки і користування: пристосуваннями для безпечного проведення робіт, засобами захисту (діелектричні коврики і рукавички, інструмент з ізольованими ручками, індикатори напруги, захисні окуляри та інше);

1.5.3. Виконувати тільки ту роботу, що визначена інструкцією з експлуатації устаткування чи посадовими інструкціями, затвердженими адміністрацією академії і за умови, що безпечні способи виконання добре відомі;

1.5.4. Знати і вміти надавати першу медичну допомогу потерпілим від електричного струму і при інших нещасних випадках;

1.5.5. Дотримуватись інструкції з пожежної безпеки.

1.6. При обслуговуванні автоклава можливі впливи наступних небезпечних і шкідливих виробничих факторів:

1.6.1. Небезпечної напруги в електричній мережі, замикання якої може пройти через тіло людини, електричного удару, опіку електродугою;

1.6.2. Зниженої вологості повітря і підвищеної температури, недостатньої освітленості робочої зони;

1.6.3. Небезпеки виникнення пожежі;

1.6.4. Падіння предметів з висоти (інструменту, елементів устаткування).

1.7. Про кожен нещасний випадок потерпілий чи очевидець повинен негайно доповісти безпосередньому керівнику.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Перевірити засоби пожежогасіння.

2.2. Перевірити стан освітлення.

2.3. Про всі недоліки і несправності, виявлених при огляді робочого місця негайно доповісти безпосередньому керівнику робіт.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ

3.1. Ремонт автоклава і їх елементів під час роботи не допускається.

3.2. Автоклав повинен бути зупинений:

3.2.1. При підвищенні тиску в автоклаві понад дозволений, незважаючи на дотримання вимог, зазначених у Інструкції;

3.2.2. При несправності запобіжних клапанів;

3.2.3. При виникненні пожежі, що безпосередньо загрожує автоклавові;

3.2.4. При несправності манометра і неможливості визначити тиск по інших приладах;

3.2.5. При зниженні рівня рідини нижче припустимого ;

3.2.6. При несправності контрольно-вимірювальних приладів і засобів автоматики;

3.2.7. При роботі автоклава забороняється перевищувати граничне значення тиску (червона риска на шкалі кожного манометра).

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПО ЗАКІНЧЕННІ РОБОТИ

4.1. Привести в порядок робоче місце, обладнання та інструмент.

4.2. Повідомити керівнику про всі несправності, замічені під час роботи.

4.3. Спецодяг покласти в спеціально відведене місце.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. Кожен працівник, що знайшов порушення вимог даної Інструкції і правил з охорони праці чи помітив несправність, небезпеку для людей, зобов'язаний сповістити про це безпосередньому керівнику. У випадках, коли несправність становить загрозу безпеці для людей чи самого устаткування, працівник зобов'язаний вжити заходів по припиненню дії устаткування.

5.2. Якщо під час роботи стався нещасний випадок, необхідно негайно надати першу медичну допомогу, доповісти про те, що сталося своєму керівнику і вжити заходів для збереження обстановки нещасного випадку, якщо це не пов'язано з небезпекою для життя і здоров'я людей.

5.3. При пожежі в приміщенні приступити до його гасіння наявними засобами і викликати пожежно-рятувальну службу (101). Якщо є потерпілі, надати їм першу медичну допомогу; при необхідності, викликати швидку медичну допомогу (103).

5.4. Перша допомога при нещасних випадках.

5.4.1. Перша допомога при ураженні електричним струмом.

При ураженні електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електроустановку від джерела живлення, а при неможливості відключення - відтягнути його від струмоведучих частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал.

При відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно робити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані оживлення необхідно починати негайно, після чого викликати швидку медичну допомогу.

5.4.2. Перша допомога при пораненні.

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язочний матеріал, що міститься у ньому, на рану і зав'язати її бинтом. Якщо індивідуального пакету не має, то для перев'язки необхідно використати чисту носову хустинку, чисту полотняну тканину та інше. На те місце тканини, що приходить безпосередньо на рану, бажано накапати декілька капель настойки йоду, щоб одержати пляму йоду розміром більше рани і після цього накласти тканину на рану. Особливо важливо застосовувати настойку йоду зазначеним чином при забруднених ранах.

5.4.3. Перша допомога при переломах, вивихах, ударах.

При переломах і вивихах кінцівок необхідно пошкоджену кінцівку укріпити шиною, фанерною пластинкою, палицею, картоном або іншим подібним предметом. Пошкоджену руку можна також підвісити за допомогою перев'язки або хустки до шиї і прибинтувати до тулуба.

При переломі черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або роту) необхідно прикласти до голови холодний предмет (грілку з льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку.

При підозрі на перелом хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпілого на живіт обличчям униз, наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався, це робиться з метою уникнення ушкодження спинного мозку.

При переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлю, чханні, рухах – необхідно туго забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

5.4.4. Перша допомога при опіках кислотами і лугами.

У разі попадання кислоти або лугу на шкіру необхідно ретельно промити місце ураження водою на протязі 15-20 хвилин, після чого пошкоджену кислотою поверхню обмити 5 %- ним розчином питної соди, а обпечену лугом - 3%-ним розчином борної кислоти або 3 %- ним розчином оцтової кислоти.

У разі попадання на слизову оболонку очей кислоти або лугу необхідно очі ретельно промити водою на протязі 15-20 хвилин, обмити 5 %- ним розчином питної соди (у разі попадання кислоти), а обпечену лугом – 3 %- ним розчином борної кислоти або 3 %- ним розчином оцтової кислоти.

При опіках порожнини рота лугом необхідно полоскати рот 3 %-ним розчином оцтової кислоти або 3 %-ним розчином борної кислоти, при опіках кислотою - 5 %- ним розчином питної соди. У разі попадання кислоти в дихальні шляхи необхідно дихати розпиленням за допомогою пульверизатора 10 %- ним розчином питної соди, при попаданні лугу - розпиленням 3 %- ним розчином оцтової кислоти.

5.4.5. Перша допомога при теплових опіках.

При опіках вогнем, парою, гарячими предметами ні в якому разі не можна відкривати пухирі, які утворюються, та перев'язувати опіки бинтом.

При опіках першого ступеня (почервоніння) обпечене місце обробляють ватою, змоченою етиловим спиртом.

При опіках другого ступеня (пухирі) обпечене місце обробляють спиртом або 3%-ним марганцевим розчином.

При опіках третього ступеня (зруйнування шкіряної тканини) накривають рану стерильною пов'язкою та викликають лікаря.

5.4.6. Перша допомога при кровотечі.

Необхідно підняти поранену кінцівку вгору. Рану закрити перев'язочним матеріалом (з пакета), складеним у клубочок, придавити її зверху, не торкаючись самої рани, потримати на протязі 4-5 хвилин. Якщо кровотеча зупинилася, не знімаючи накладеного матеріалу, поверх нього покласти ще одну подушечку з іншого пакета чи кусок вати і забинтувати поранене місце (з деяким натиском).

При переломі черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або роту) необхідно прикласти до голови холодний предмет (грілку з льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку.

При підозрі на перелом хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпілого на живіт обличчям униз, наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався, з метою уникнення ушкодження спинного мозку.

При переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлю, чханні, рухах необхідно туго забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

5.5. Якщо сталася пожежа, необхідно повідомити керівника та викликати пожежну частину і приступити до її гасіння наявними засобами пожежогасіння.

5.6. В усіх випадках необхідно виконувати вказівки керівника робіт по ліквідації наслідків аварії.

УЗГОДЖЕНО:

Проректор з адміністративно-
господарської роботи

Юрій Сохань

Голова профкому

Валерій Бугро

Начальник юридичного відділу

Тетяна Вознюк

Провідний інженер
з охорони праці

Володимир Головко